

WWW.TRENDYPRACE.SK AKO EFEKTÍVNY NÁSTROJ KARIÉROVÉHO PORADENSTVA

Ivan Láska, Trexima Bratislava, s. r. o.

V súčasnosti sme svedkami výrazne pozitívnej situácie na trhu práce. Historicky najvyšší nedostatok pracovných síl zjednodušuje uplatnenie jednotlivých osôb na trhu práce a vytvára tlak na ďalšiu rast miezd. Tie sú v súčasnosti na historických maximách, podobne ako počty voľných pracovných miest a pracujúcich.

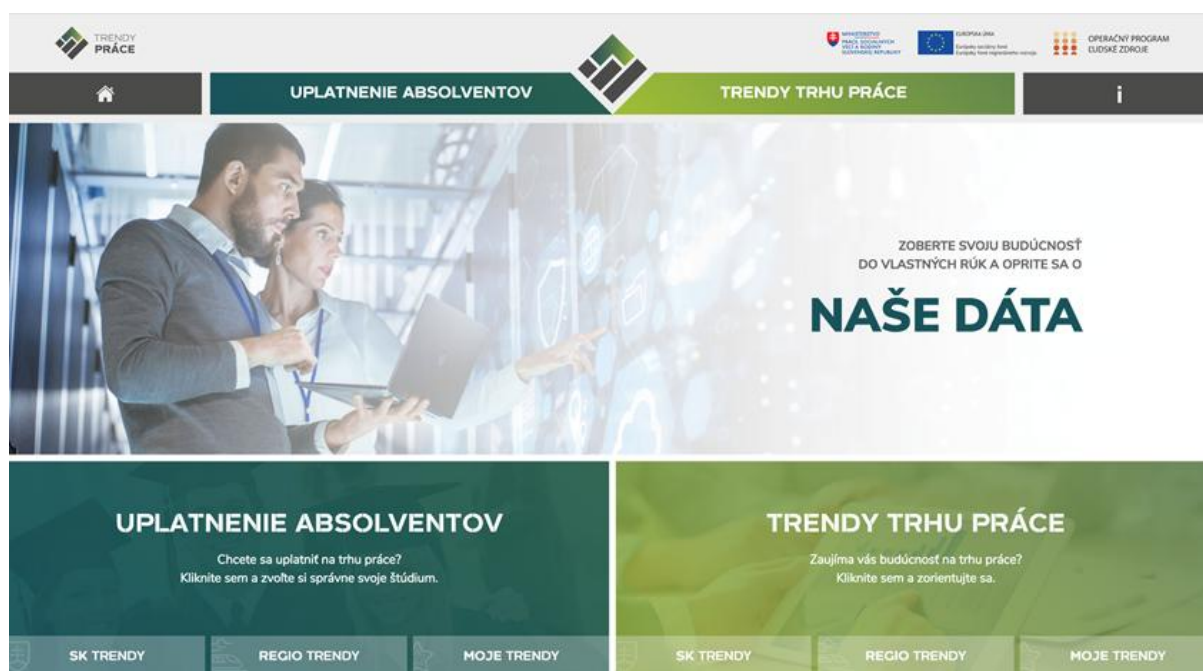
Aktuálna situácia je dôsledkom stretu troch extrémov:

1. historicky najvyššia ekonomická expanzia na trhu práce (tvorba pracovných miest),
2. z trhu práce odchádza historicky najviac osôb do starobného dôchodku (povojnová generácia),
3. na trh práce prichádzajú historicky najslabšie ročníky.

Vývoj v 2. a 3. štvrtroku 2019 nám však ukazuje, že by sme si na takto pozitívnu situáciu nemali zvykať. Vývoj našej ekonomiky sa v súčasnosti spomaľuje na 6-ročné minimá. A nejde len o ekonomický vývoj. Tak silná generácia nám z trhu práce bude odchádzať najbližšie až o 20 rokov (Husákové deti) a pôrodnosť od prelomu miléníí mierne rastie. Je preto nepravdepodobné, aby sa v budúcnosti ešte niekedy stretli všetky tieto faktory súčasne. V budúcnosti budú vo väčšej miere ovplyvňovať situáciu na trhu práce technologické zmeny, ktoré sa dejú stále rýchlejšie. O to dôležitejšia bude schopnosť prispôbiť sa zmenám a zvoliť si správnu vzdelávaciu a kariérovú cestu.

Výber budúcej kariéry nepochybne patrí k najdôležitejším životným rozhodnutiam. Do rozhodovania pritom vstupuje množstvo faktorov od osobnostných charakteristík, hodnotových a záujmových preferencií, vplyvu sociálnych skupín až po ekonomické faktory, akými sú dobré uplatnenie a zárobok. Informácie o posledných dvoch faktoroch, uplatnenie a zárobok, až doteraz neboli ucelene spracované, porovnané a dostupné v jednoduchej a zrozumiteľnej podobe pre potreby kariérového poradenstva. Webový portál Trendy práce však toto informačné vákuum plnohodnotne vyplní.

Webová aplikácia Trendy práce, sídliaca na doméne www.trendyprace.sk, je aplikácia, ktorá sprostredkováva informácie o uplatniteľnosti absolventov stredných a vysokých škôl a o trendoch na trhu práce v horizonte najbližších piatich rokov v Slovenskej republike a jej jednotlivých regiónoch. Širokou ponukou informácií o trhu práce, uplatniteľnosti absolventov je užitočným pomocným nástrojom tak pre kariérových a výchovných poradcov, či širokú verejnosť, ako aj pre žiakov a študentov, ktorí sa aktuálne nachádzajú v procese rozhodovania o svojej budúcej vzdelávacej a kariérovej ceste. Stránka na jednom mieste ponúka množstvo užitočných informácií, ktoré sú nevyhnutné pre informované rozhodnutie o kariérovej ceste.

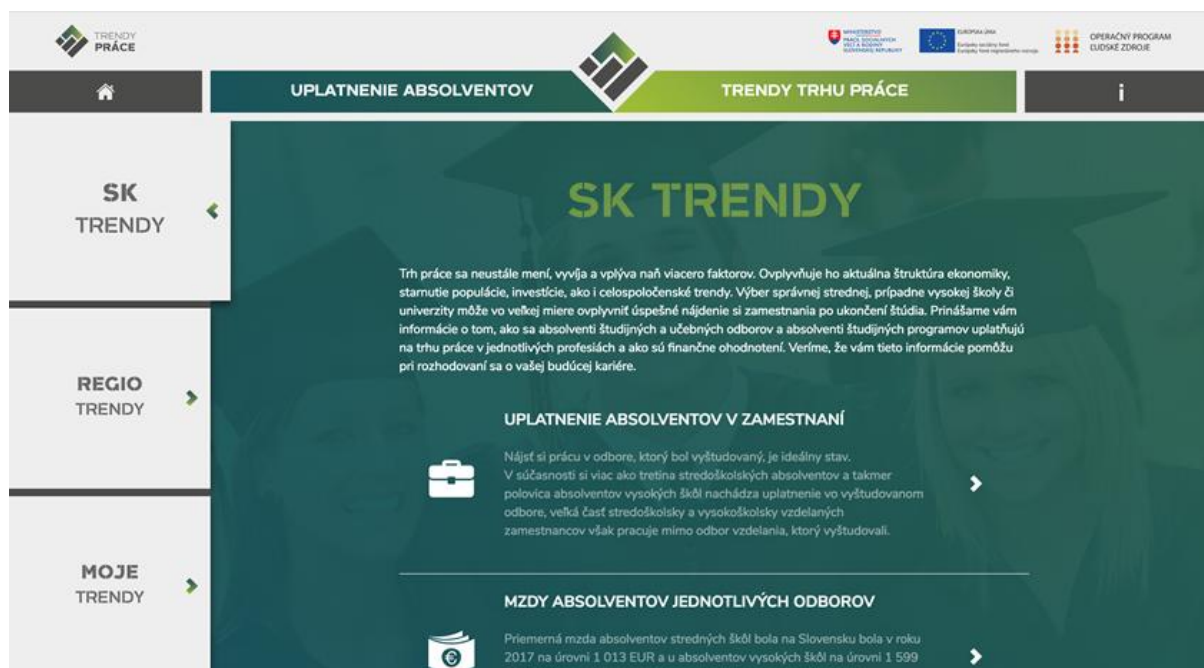

Obr. č. 1: Úvodná stránka web aplikácie

Webaplikácia je rozdelená na tri hlavné sekcie – UPLATNENIE ABSOLVENTOV, TRENDY TRHU PRÁCE a INFORMÁCIE, ktoré môžu používatelia vidieť ako záložky v hornej časti obrazovky. Sekcia UPLATNENIE ABSOLVENTOV poskytuje návštevníkovi informácie o odboroch vzdelania na stredných a vysokých školách v Slovenskej republike, prípadne v jednotlivých krajoch v nadväznosti na uplatniteľnosť ich absolventov na trhu práce. TRENDY TRHU PRÁCE obsahujú informácie o očakávanom vývoji na trhu práce v horizonte nasledujúcich 5 rokov, o disparitách a o potrebe jednotlivých profesií na trhu práce v Slovenskej republike na celoštátnej, ale aj regionálnej úrovni. V sekcii INFORMÁCIE, ktorá je v záhlaví web aplikácie graficky zobrazená písmenom „i“, sa nachádzajú informácie o metodike, prieskumoch, terminológii, ale aj o samotnom projekte.

Sekcia Uplatnenie absolventov

Sekcia obsahuje informácie o komplexnom uplatnení absolventov odborov vzdelania na stredných a vysokých školách na trhu práce v prostredí Slovenskej republiky. Sekcia sa ďalej člení na 3 časti – SK TRENDY, REGIO TRENDY a MOJE TRENDY.

Obr. č. 2: Zobrazenie úvodnej stránky časti SK TRENDY v sekcii UPLATNENIE ABSOLVENTOV

V časti SK TRENDY a REGIO TRENDY sa nachádzajú informácie o odboroch vzdelania a uplatniteľnosti ich absolventov na trhu práce na celoštátnej a regionálnej úrovni. Návštevník sa na týchto podstránkach dozvie, koľko absolventov si nachádza prácu vo vyštudovanom odbore vzdelania, ako aj to, ktorí absolventi si v najvyššej, resp. najnižšej miere nachádzajú uplatnenie v odbore vzdelania. Zároveň získa prehľad o priemerných zárobkoch absolventov jednotlivých odborov do 5 rokov od ukončenia štúdia a nad 5 rokov od ukončenia štúdia. Taktiež má možnosť zistiť, v ktorých odboroch vzdelania na jednotlivých úrovniach boli najvyššie a najnižšie priemerné hrubé mzdy v uplynulom roku a ich hodnotu. Poslednou oblasťou, ktorej sa táto časť venuje je nezamestnanosť absolventov stredných a vysokých škôl.

Z hľadiska kariérového poradenstva je však významná sekcia MOJE TRENDY. Táto časť poskytuje informácie o tom, ako jednotlivé odbory vzdelania obstáli v celkovom hodnotení a ktoré odbory vzdelania sa v rebríčku uplatniteľnosti umiestnili najvyššie. Návštevníci web aplikácie majú na výber dve možnosti. Buď si zobrazia celkové hodnotenie vybraného odboru vzdelania alebo dvadsaťpäť najvyššie umiestnených odborov vzdelania z hľadiska celkovej uplatniteľnosti absolventov.

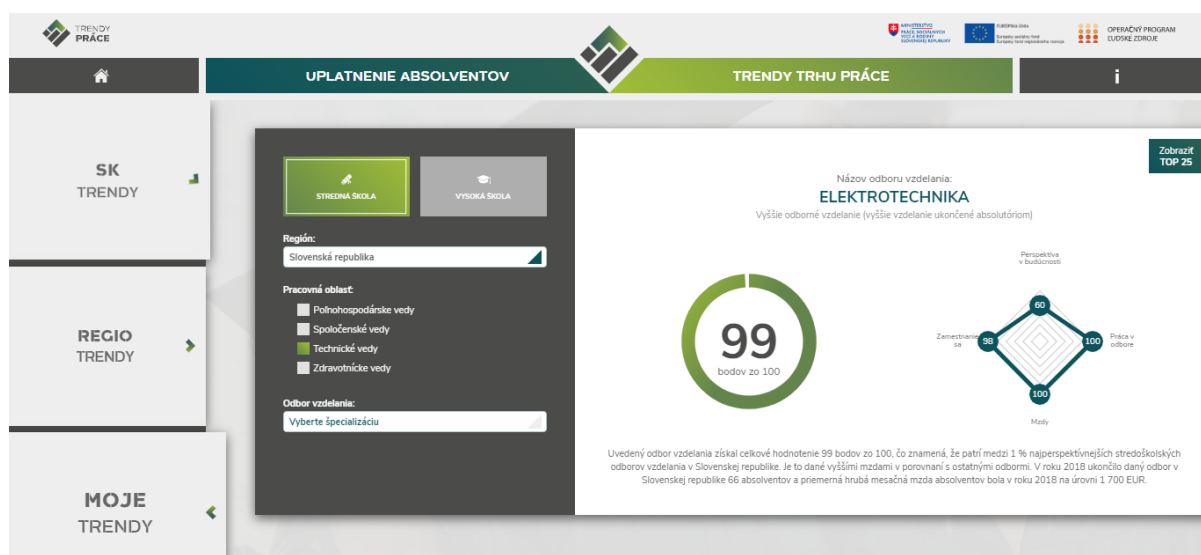
Do celkového hodnotenia vstupuje viac ako 20 čiastkových ukazovateľov uplatniteľnosti absolventov. Uplatniteľnosť absolventov je totiž viacrozmerný problém a izolované nazeranie len na niektoré parciálne ukazovatele môže prinášať protichodné výsledky. Existujú napríklad odbory vzdelania, ktoré majú nízku mieru nezamestnanosti, vysokú mieru práce v odbore vzdelania, ale nízke mzdy (napríklad zdravotnícky asistent), alebo odbory, ktoré majú vysokú nezamestnanosť po ukončení štúdia, ale vynikajúce uplatnenie z hľadiska práce v odbore, miezd a perspektívy v budúcnosti (napríklad hospodárska informatika). Z týchto dôvodov sú pri hodnotení uplatniteľnosti absolventov zohľadnené všetky relevantné faktory a sú

integrovaného do jedného komplexného hodnotenia prostredníctvom metód viackriteriálneho hodnotenia.

Finálne hodnotenie väčšiny známych metód viackriteriálneho hodnotenia je však bezrozmerné číslo, ktoré slúži len na usporiadanie jednotlivých záznamov. Aj z týchto dôvodov sa riešiteľský tím spoločnosti TREXIMA Bratislava rozhodol vyvinúť vlastnú metódu viackriteriálneho hodnotenia, ktorá odstraňuje tento problém. Výsledné hodnotenie vyjadruje percentil uplatnenia, respektíve hovorí o tom „od koľkých percent absolventov majú absolventi daného odboru vzdelania lepšie uplatnenie“.

Výsledok hodnotenia konkrétneho odboru vzdelania sa zobrazí na samostatnej stránke, kde sa nachádza názov a výsledky hodnotenia uplatniteľnosti konkrétneho odboru vzdelania. V prstencovom grafe je zobrazený integrálny ukazovateľ celkového uplatnenia, ktorý nadobúda hodnoty z intervalu 0 až 100, pričom čím vyššia je táto hodnota, tým lepšie sa absolventi daného odboru vzdelania uplatňujú na trhu práce z hľadiska sledovaných kritérií. Formou radarového grafu sú zobrazené čiastkové ukazovatele, ktoré ovplyvňujú celkovú hodnotu integrálneho ukazovateľa. Pri hodnotách čiastkových ukazovateľov platí rovnaké pravidlo ako pri hodnote integrálneho ukazovateľa – čím vyššia hodnota, tým lepšie. Pod grafmi sa nachádza krátky popis príslušného odboru vzdelania v kontexte uplatniteľnosti ich absolventov na trhu práce, vrátane priemerných mesačných zárobkov absolventov.

Hodnotenie jednotlivých odborov číselne vyjadruje potenciál štúdia jednotlivých odborov vzdelania z hľadiska budúcej uplatniteľnosti na trhu práce a očakávaných zárobkov. Poskytuje tak detailné a potrebné informácie pri rozhodovaní sa o tom, ktorý odbor štúdia sa oplatí ísť študovať, prípadne upozorniť na potenciálne riziká pri štúdiu zvoleného odboru vzdelania.

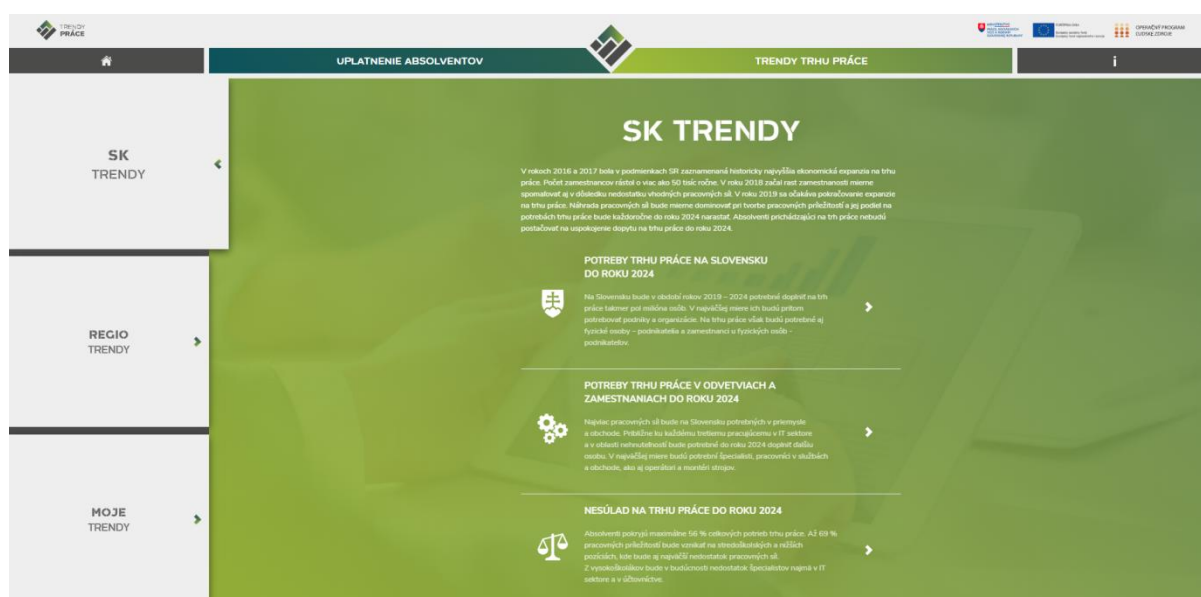
Obr. č. 3: Zobrazenie výsledného hodnotenia odboru vzdelania v časti MOJE TRENDY (UPLATNENIE ABSOLVENTOV)

Sekcia Trendy trhu práce

Cielené kariérové poradenstvo by malo v konečnom dôsledku viesť k úspešnému uplatneniu sa na trhu práce. To však nie je úplne možné bez poznania toho, čo sa na trhu práce deje a aké zamestnania budú na trhu práce potrebné.

Sekcia Trendy trhu práce prináša návštevníkom práve informácie o očakávanom vývoji na trhu práce v Slovenskej republike a jednotlivých regiónoch v horizonte najbližších piatich rokov. Podobne ako pri časti o uplatnení absolventov, aj táto časť je rozdelená na SK TRENDY, REGIO TRENDY a MOJE TRENDY.

V častiach SK TRENDY a REGIO TRENDY sa nachádzajú informácie o situácii na trhu práce v kontexte potrieb trhu práce do roku 2024, či už v Slovenskej republike ako aj v jednotlivých regiónoch. Návštevníci sa v tejto sekcii dozvedia detailnejšie a zhrňujúce informácie o tom, koľko pracovníkov bude potrebných doplniť na trh práce v najbližších piatich rokoch, v akých odvetviach a ktoré zamestnania budú najviac potrebné. Informácie o budúcom dopyte na trhu práce sú prepojené aj na prognózy počtu absolventov prichádzajúcich na trh práce a v časti „Nesúlad“ sú analyzované oblasti, v ktorých absolventi nepokryjú potreby trhu práce v budúcnosti, resp. v ktorých bude viac absolventov ako trh práce potrebuje.

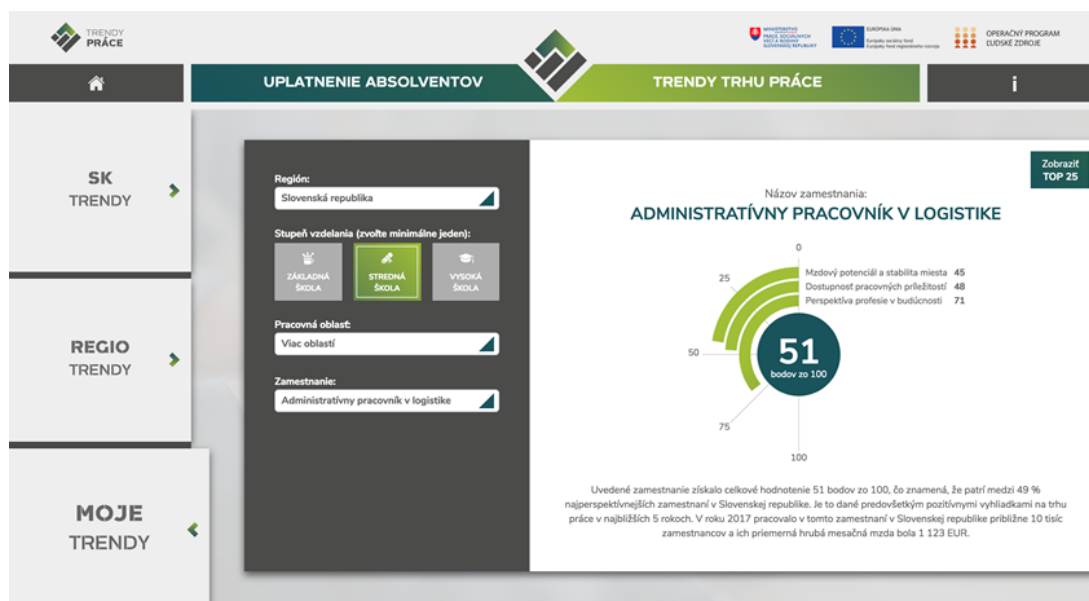

Obr. č. 4: Zobrazenie úvodnej stránky časti SK TRENDY v sekcii TRENDY TRHU PRÁCE

Kým v sekcii MOJE TRENDY v časti o uplatnení absolventov bolo možné získať prehľad o hodnotení jednotlivých odborov vzdelania, v prípade sekcie MOJE TRENDY v časti o trendoch na trhu práce sa nachádza komplexné hodnotenie jednotlivých zamestnaní z hľadiska ich perspektívy v budúcnosti v Slovenskej republike a jednotlivých krajoch.

V grafe hodnotenia konkrétneho zamestnania je zobrazený integrálny ukazovateľ celkového hodnotenia, ktorý nadobúda hodnoty z intervalu 0 až 100, pričom čím vyššia je táto hodnota, tým viac je zamestnanie perspektívne na trhu práce z hľadiska sledovaných kritérií oproti ostatným. Taktiež sú v ňom zobrazené čiastkové ukazovatele, ktoré ovplyvňujú celkovú

hodnotu integrálneho ukazovateľa. Jednotlivé hodnoty, takisto ako pri hodnotení odborov vzdelania, vyjadrujú „od koľkých percent zamestnancov sú na tom zamestnanci v danom zamestnaní na tom lepšie“.

Obr. č. 5: Zobrazenie interaktívnej plochy ZAMESTNANIA v časti MOJE TRENDY

Webová aplikácia www.trendyprace.sk je jednoduchým a prehľadným pomocníkom pri rozhodovaní sa o budúcej kariérovej ceste. Prináša informácie o tom, ktoré odbory sa oplatí ísť študovať, ktoré zamestnania majú perspektívu v budúcnosti a zároveň sprostredkováva informácie o zárobkoch v jednotlivých zamestnaniach.

Webová platforma www.trendyprace.sk vznikla pod gesciou Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR a v spolupráci so sociálnymi partnermi v rámci jeho aktivít a dlhodobých cieľov na odstraňovanie disparít na slovenskom trhu práce. Keďže práve rozhodnutia o vzdelávacej a kariérovej ceste sú determinantom toho, ako bude vyzerat ponuka na trhu práce, podpora týchto rozhodnutí na základe relevantných informácií je kľúčom k odstraňovaniu súčasného a budúceho nesúladu na národnom a regionálnom trhu práce a predovšetkým nesúladu v životoch jednotlivých osôb. Webovú platformu vyvinula a spravuje spoločnosť TREXIMA Bratislava.

Ing. Ivan Láska je expertom v oblasti prognózovania vývoja na trhu práce, graduate trackingu a data science. Dlhodobo sa venuje aktivitám zameraným na prepájanie systému vzdelávania s trhom práce. V súčasnosti je manažérom Národného projektu Prognózy vývoja na trhu práce v SR II, v rámci ktorého bola vyvinutá aj platforma www.trendyprace.sk